

EGK 419 DEĞERLER EĞİTİMİ II. HAFTA DR. MEHMET ALI ÇALGAN

Tevazu Erdemi

DERS İZLENCESİ

1. Tevazunun tarifi ve önemi
2. Peygamberimizin Tevazusu
3. Değerler Eğitiminde Tevazu

TEVAZUNUN TARİFİ VE ÖNEMİ

Alçakgönüllülük anlamına gelen tevazu erdeminin zıttı olan kibir (büyüklenme), bir hadis-i şerifte **hakikati inkâr etmek ve insanları küçük görmek** olarak tarif edilmiştir. (Müslim, İmân, 147).

TEVAZUNUN TARİFİ VE ÖNEMİ

Kibir; kıskançlık, cimrilik, açgözlülük, nankörlük ve bencillik gibi Müslüman'a yaraşmayan pek çok kötü duyguyu hatta Hakk'a isyanı beraberinde getirir ki bu duyguların hâkim olduğu kalpte Müslümanlık alâmeti olan sevgi, merhamet ve güven gibi duyguların gelişmesi mümkün değildir. (Hadislerle İslam, 3/333)

TEVAZUNUN TARİFİ VE ÖNEMİ

Alçakgönüllü kişi kimseyi küçük görmediği için insanları ayırt etmez, herkese sıcak davranabilir, böylece sevilen ve rahat kaynaşılan bir insan olur. Büyüklenen kişi ise insanlara tepeden baktığı için mesafeli durur, herkesle geçinemez.

Büyüklenme yemede, içmede, giyimde, konuşmada, yürüyüş tarzında vb. pek çok şekilde kendini gösteren ve antipati toplayan bir tutumdur.

Yeryüzünde böbürlenerek yürüme,
çünkü sen ne yeri delebilir ve
ne de boyca dağlara ulaşabilirsin.

(İsra - 37)

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

O, çocuklara da selam verir , onların başlarını okşar, ata veya deveye binme imkânı varken merkebe biner ve bir kölenin dâvetini reddetmez, kendisi için ayağa kalkılmasından memnun olmaz, evinde ailesine yardım eder, ayakkabısını tamir eder, elbisesini diker, koyun sağar, kendi işini kendisi yapardı.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Bir meclise geldiğinde nerede boş yer varsa oraya oturur, Müslümanlara da böyle yapmalarını emrederdi. Arkadaşlarıyla otururken onların arasında oturduğu için dışarıdan gelen yabancı O'nu (sav) tanıyamazdı.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Yürürken önde yürümez, sahâbenin arkasında yürürdü. Ashâbının durumlarını sorar, evlerine ziyarete gider, cenazelerine katılır, hastalara uğrardı. Bir yolculukta susuzluk baş gösterince ashâbına su kabından su ikram etmiş, kendisi en son içmiş ve “Bir topluluğa su ikram eden en son içer.” buyurmuştur.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Hz. Enes, Rasûlullah'ın çocukların arasına karıştığını ve kardeşi ile şakalaştığını belirtmiştir. Bindiği hayvanın arka kısmına başka birini oturtur, yemeğini yerde yedi. İmkânı olduğu zamanlarda da yaşamı gayet sadeydi. Hz. Ömer, O'nun mütevazı ev halini görünce duygulanmış, O'nun (sav) durumu ile İran ve Rum hükümdarlarının durumunu karşılaştırmıştı.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

“Eğer paça veya kürek eti yemeğe davet edilsem giderim. Eğer paça veya kürek eti hediye edilse, kabul ederim.” buyurarak insanların değersiz gördüğü ikramları kabul edeceğini bildirmiştir. Hz. Enes, O’nun (sav) çok sade bir yemeğe yapılan daveti kabul edip gittiğini belirtir. Bir hizmetkâr elinden tutup ihtiyacını anlatmak üzere O’nu istediği bir yere götürebilirdi. Dul ve fakirlerle beraber yürüyüp onların ihtiyaçlarını karşılamaktan çekinmezdi.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Suffa ehli ile beraber yer içerdi. *“Bir köle gibi yemek yer ve bir köle gibi otururum. Ben de bir köleyim (Allah’ın kölesi/kuluyum).”* buyururdu. Mekke’nin fethi esnasında Mekke halkı Rasûl-i Ekrem’e gözlerini diktiklerinde mağrur bir komutan gibi davranmamış, tam aksine, tevazudan dolayı mübârek başını iyice eğmiş ve bindiği devenin semerinin üzerine koymuştur.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Mekke'nin fethinden sonra yanına yaklaşan bir yabancıнын heyecandan titrediğini görünce ona “*Rahat ol. Ben bir kral değilim. Kurutulmuş et yiyen bir kadının oğluyum.*” buyurmuştur. Hac sırasında devesinin üzerinde eski bir palan vardı ve “*Allah'ım, bu haccımı gösteriş ve şöhretten uzak bir hac eyle*” diye dua etmiştir. .

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

“Hapiste Hz. Yusuf kadar uzun süre kalsaydım, (hükümdarın gönderdiği, hapisten çıkmasını isteyen) çağrıyla hemen kabul ederdim.”
buyurarak Hz. Yusuf’un sabrını övmüş ve tevazu göstermiştir. Sahâbeden kendisini övmemesini isterdi. Mübârek elini tutan bir kişi bırakmadıkça, O (sav) elini çekmezdi. Karşılaştığı insana önce O (sav) selam verirdi. Hiçbir yemeği ayıplamazdı, isteği varsa yer, yoksa yemezdi.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Arkadaşlarına ayak uydurur, onları dinler, onlar güldüklerinde O da tebessüm ederdi. Bir gün ashâbı ile beraber yürürken ashâbın kendisine elbiseden bir şemsiye yaptıklarını görünce onlara “*Durun bakalım, ben de sizin gibi bir insanım.*” demiş ve ayrıcalıklı olmayı kabul etmemiştir. Hendek günü ashâbıyla beraber O (sav) da toprak taşımış, toprak mübârek karnının beyazlığını örtmüştü.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN TEVAZUSU

Sevilen Bir İnsan Olmanın Formülü

Kapısında kapıcı bulunmaz, dileyen rahatlıkla görüşebilirdi. Görüldüğü üzere, sözleriyle tevazuya teşvik eden Peygamber Efendimiz (sav), davranışlarıyla da bu konuda en güzel misalleri ortaya koymuştur.

DEĞERLER EĞİTİMİNDE TEVAZU

Öğrencilere tevazu erdemi anlatılırken, her erdemde olduğu gibi, bu konuda örnek teşkil edecek davranışlar sergilemek önemlidir. (Rasûlullah'ın yukarıda geçen davranışları fikir vericidir.)

Alçakgönüllü olmanın yeni arkadaşlar edinmede ve arkadaşlıkların pekişmesinde önemi anlaşılır biçimde öğrencilere aktarılmalıdır.

ÖZET

1. Tevazunun tarifi ve önemi
2. Peygamberimizin Tevazusu
3. Değerler Eğitiminde Tevazu

